

**CERCETAREA-ACTIUNE –
METODĂ FOLOSITĂ ÎN DIFERITE
DOMENII DE ACTIVITATE**

Andreea-Mihaela Văduva⁸³

Abstract: Cercetarea-acțiune a devenit un termen de notorietate astăzi, într-o societate centrată pe cunoaștere și schimbare, reprezentând o formă de cercetare care se bazează pe efectele produse de participarea directă a cercetătorilor împreună cu o societate participativă, în vederea îmbunătățirii calității comunității studiate.

Mulți cercetători-acțiune sunt optimiști în ceea ce privește cercetarea-acțiune, dat fiind faptul că aceasta este utilizată astăzi mult mai mult decât a fost în urmă cu câteva generații, iar domeniile în care acesta a început să aibă o din ce în ce mai mare influență sunt tot mai diversificate, scopul suprem al utilizării acesteia rămânând îmbunătățirea vieții sociale.

1. Introducere

Cercetarea-acțiune a devenit un termen de notorietate astăzi, într-o societate centrată pe cunoaștere și schimbare.

Reprezintă o formă de cercetare care se bazează pe efectele produse de participarea directă a cercetătorilor împreună cu o societate participativă, în vederea îmbunătățirii calității comunității studiate. Așadar, obiectivul principal al cercetării-acțiune este schimbarea socială pozitivă, fiind una dintre puținele metode care are la bază participarea, reflecția și emanciparea grupurilor care caută să-și îmbunătățească situația socială.

Părintele acestei metode este considerat Kurt Lewin, în anii '40, termenul de cercetare-acțiune apărând în studiul său Action Research and Minority Problems (1946), deși unii teoreticieni consideră că originea acestuia este încă neclară (Masters, J.,1995). În acest sens, James McKernan în Curriculum Action Research. A Handbook of Methods and

**ACTION RESEARCH- METHOD
USED IN DIFFERENT AREAS OF
ACTIVITY**

Andreea-Mihaela Văduva

Abstract: Action research has become a well known term today in a changing and knowledge-centered society, representing a form of research that is based on the effects of direct participation of researchers with a participative society in order to improve the quality of the studied community.

Many action researchers are optimistic about the action research, since it is used today more than it was used a few generations ago, and the areas in which it has begun to have an increasingly higher influence are more and more diverse, its ultimate goal remaining the improving of social life.

1. Introduction

Action research has become a well known term today in a changing and knowledge-centered society. It represents a form of research that is based on the effects of direct participation of researchers with a participative society in order to improve the quality of the studied community. Therefore, the main objective of the action research is positive social change, being one of the few methods that is based on participation, reflection and empowerment of the groups which are seeking to improve their social situation.

The 'father' of this method is considered to be Kurt Lewin, in the 40s, the term *action research* appearing in his study: Action Research and Minority Problems (1946), although some scholars consider that its origin is still unclear (Masters, J., 1995).

In this direction, James McKernan in *Curriculum Action Research. A Handbook of Methods and Resources for the Reflective*

⁸³ Andreea – Mihaela Văduva, Universitatea „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, domiciliu: Str. 1 Decembrie 1918, bl 108, sc.3,ap1,Târgu-Jiu, Tel: 0040767771140, andreeamihaela.vaduva@yahoo.com.

Resources for the Reflective Practitioner susține existența unor dovezi cu privire la folosirea cercetării-acțiune înaintea lui Lewin, de către reformiști precum Collier (1945), Lippitt și Radke (1946) sau Corey (1953) (McKernan, J., 1991). De asemenea, McTaggart (McTaggart, R., 1992) amintește numele unui fizician Moreno care a utilizat participarea în grup în cadrul unei inițiative de dezvoltare comunitară, în 1913 (citându-i pe Gstettner și Altricher), iar Freideres (Freideres, J.S., 1992) susține că noțiunea de cercetare participativă a apărut în 1970 ca urmare a muncii de dezvoltare a țărilor cu venituri mici și aduce în discuție nume precum Fals-Borda (apud Masters, J., 1995).

Totuși, Kurt Lewin este cel care a pus bazele unei teorii a cercetării-acțiune, făcând din metoda cercetării-acțiune o metodă de cercetare acceptabilă, pornind de la premisa că pentru a „înțelege și schimba anumite practici sociale, oamenii de știință socială trebuie să includă practicienii din lumea socială reală în toate fazele de anchetă”. (McKernan, J., 1991, p.10). În opinia lui Kemmis și McTaggart, acesta descria cercetarea-acțiune ca „procedură într-o spirală de etape, fiecare dintre acestea constând în planificare, acțiune și evaluare a rezultatului acțiunii” (Kemmis, S., McTaggart, R., 1990, p.8).

2. Conceptul de cercetare-acțiune

O definiție destul de cuprinzătoare a conceptului de cercetare-acțiune aparține lui Kemmis și McTaggart care o considerau a fi cercetarea „colectivă, autoreflexivă, întreprinsă de către participanții într-o situație socială, în vederea îmbunătățirii raționalității și justiției propriilor practici sociale.” (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988). Pornind de la ideea inițiată de Lewin, aceștia vorbeau de existența a patru momente ale cercetării-acțiune, aflate în interdependență, momente care se succed

Practitioner supports the existence of evidence regarding the use of action research before Lewin, by reformists such as Collier (1945), Lippitt and Radke (1946) or Corey (1953) (McKernan, J., 1991). Also, McTaggart (McTaggart, R., 1992) recalls the name of a physicist Moreno who used the group participation within a community development initiative in 1913 (citing Gstettner and Altricher), and Freideres (Freideres, JS 1992) argues that the concept of participatory research emerged in 1970 as a result of development work in low-income countries and brings into discussion names like Fals-Borda (as cited in Masters, J., 1995).

However, Kurt Lewin is the one who set up an action research theory, turning the action research method into an acceptable research method, based on the premise that in order to "understand and change social practices, social scientists must include practitioners from real social world in all phases of investigation" (McKernan, J., 1991, p.10). According to Kemmis and McTaggart's, he described action research as "proceeding in a spiral of steps, each consisting of planning, action and evaluation of the outcome of the action" (Kemmis, S., McTaggart, R., 1990, p 8).

2. The concept of *action research*

A fairly comprehensive definition of the concept of *action research* belongs to Kemmis and McTaggart who considered it to be "collective, self-reflexive, undertaken by participants in a social situation, in order to improve the rationality and justice of their own social practices." (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988). Starting from the idea initiated by Lewin, they spoke about the existence of four action research moments, interdependent moments which succeed as a spiral (Fig. No.

sub forma unei spirale (Fig. nr.1): reflecția, planificarea, acțiunea și observația. 1): *reflection, planning, action and observation.*

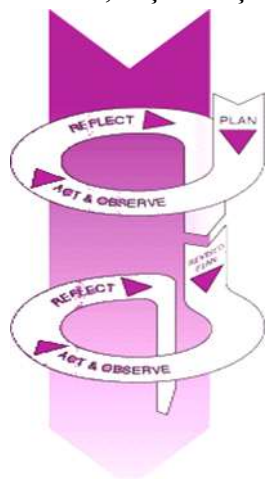

Fig.nr.1 Cercetarea-acțiune ca spirală

Sursa: Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, *Participatory Action Research : Getting the Job Done*, Action Research Electronic Reader, 1995;

Reflecția în cercetarea-acțiune se referă la acel moment în care participanții la cercetare examinează și construiesc, apoi evaluează și reconstruiesc preocupările lor (Grundy, S., 1986), pornind de la identificarea unei preocupări sau probleme comune.

Planificarea este acel moment constructiv care apare în timpul discuțiilor între participanții la cercetare (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988), în care planul de acțiune este analizat critic de fiecare participant și care cuprinde o evaluare a schimbării ce urmează a fi produsă (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Acțiunea presupune punerea în aplicare a planului de acțiune, moment în care se infiltrează și dorința îmbunătățirii situației sociale analizate (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995). Acțiunea va fi deliberată și strategică (Grundy, S., 1986). Prin acest moment al cercetării-acțiune, aceasta apare fundamental diferită de alte metode de cercetare, întrucât „acțiunea sau schimbarea se întâmplă în realitate și nu apare ca un experiment de genul: doar să vedem dacă funcționează [„just to see if it works”]” (Kaye

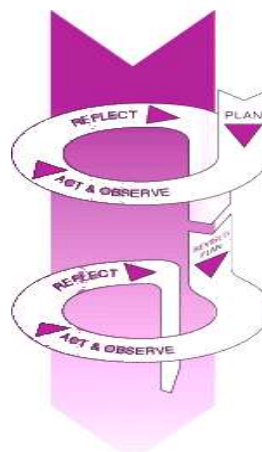

Fig.no.1 Action research as a spiral

Source: Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, *Participatory Action Research : Getting the Job Done*, Action Research Electronic Reader, 1995;

Reflection in action research refers to that moment when the research participants examine and construct, then evaluate and reconstruct their concerns (Grundy, S., 1986), starting with the identification of common concerns or problems.

Planning is that constructive moment which appears during the discussions between the research participants (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988), when the action plan is critically examined by each participant and includes an assessment of change which is to be produced (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Action involves implementation of the action plan, that moment when the desire to improve the social analyzed situation infiltrates (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995). Action will be deliberate and strategic (Grundy, S., 1986). Through this moment, action research is fundamentally different from other research methods because "action or change is happening in reality and does not appear as an experiment like: "just to see if it works" (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Observation is in fact the "research" part

Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Observația este de fapt „partea de cercetare” a cercetării-acțiune când schimbările așa cum erau subliniate și în planul de acțiune sunt observate din punctul de vedere al efectelor lor și al contextului situației analizate (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988). Acesta este momentul aplicării instrumentelor de cercetare cum ar fi chestionarele, pentru a asigura cadrul științific adecvat. Observarea și acțiunea adesea au loc simultan (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Pe lângă aceste momente ale cercetării-acțiune, mai există și așa-numitele principii ale acesteia, principii care fac diferențe între cercetarea-acțiune și alte metode de cercetare tradiționale. Acestea sunt: participare și colaborare, responsabilizare, cunoștințe și schimbare socială (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

3. Cercetarea-acțiune vs. Metoda științifică

Privind dintr-o altă perspectivă, se poate spune că cercetarea-acțiune nu este o metodă destul de des utilizată, întrucât nu este pe deplin înțeleasă.

Două dintre motivele pentru care se poate afirma acest lucru este, pe de o parte, faptul că „cercetarea-acțiune este o metodă diferită de metoda științifică cu care este în mod inevitabil comparată”, iar, pe de altă parte, faptul că „unii practicieni consideră că fac cercetare-acțiune, când ei de fapt întreprind simple acțiuni neevaluate” (Swepson, Pam, 1995).

În acest sens, „abordarea este cercetare-acțiune numai când se bazează pe colaborare, deși este important să realizăm că cercetarea-acțiune întreprinsă de un grup este dusă la bun sfârșit prin acțiunea de examinare critică de fiecare membru al grupului” (Kemmis, S., McTaggart, R., 1990, p.5).

McKernan considera că cercetarea-acțiune

of action research when the changes which were outlined in the action plan are observed in terms of their effects and the context of the analyzed situation (Kemmis, S., McTaggart, R., 1988).

This is the moment of research tools application such as questionnaires, to ensure the appropriate scientific framework. *Observation* and *action* often occur simultaneously (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

Besides these action research moments, there are so-called principles, principles that differentiate between action research and other traditional research methods.

These principles are: participation and collaboration, empowerment, knowledge and social change (Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes, 1995).

3. Action research vs. Scientific method

Looking from another perspective, one can say that action research is not a method often used because it is not fully understood.

Two of the reasons why we can affirm this are, on the one hand, that action research "is very different from scientific method, with which it is inevitably compared", and, on the other hand, some practitioners consider that they are doing action research, when they actually take simple unevaluated actions (Swepson, Pam, 1995).

In this respect, "approach is action research only when it is based on collaboration, although it is important to realize that action research undertaken by a group is carried out through the critical examination action by each member of the group" (Kemmis, S., McTaggart, R., 1990, p.5).

McKernan considers that action research as a method of research is "clearly and

ca metodă de cercetare are „în mod clar și convingător” originea în metoda științifică (McKernan, J., 1991).

Prin cercetare-acțiunea, dar și prin metoda științifică se abordează probleme similare, reale, în scopul îmbunătățirii condiției umane, dar se pornește de la premise diferite despre natura acestor probleme, ceea ce conduce la utilizarea unor metode diferite de cercetare (Swepson, P., 1995).

O mai bună înțelegere a metodei cercetării-acțiune se poate realiza dacă se pornește de la o comparație din punct de vedere filosofic și conceptual între metoda științifică și cercetarea-acțiune (Vezi tabelul de mai jos) (Swepson, P., 1995).

convincingly" originated in the scientific method (McKernan, J., 1991).

Through action research, but also through the scientific method, similar and real problems are approached in order to improve the human condition, but the approaches start from different assumptions about the nature of these problems, which lead to the necessity of using different research methods (Swepson, P., 1995).

A better understanding of action research method can be achieved if one starts with a comparison between the scientific method and action research from philosophical and conceptual point of view (See table below) (Swepson, P., 1995).

Tabelul nr. 1.

Cercetarea-acțiune vs Metoda științifică

Cercetarea-acțiune	Metoda științifică
<i>Problema nr. 1: Cine decide dacă sau care este problema?</i>	
<p>O comunitate identifică faptul că are o problemă, o „dorință”/ „cerere”.</p> <p>Consecințele logice pentru cercetarea-acțiune în cadrul acestei ipoteze sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se consultă și se respectă standardele stabilite de colectivul de cercetare; - se consultă și se respectă standardele comunității. Comunitatea este parte integrantă în planificare, implementare și evaluare. 	<p>Colectivul de cercetare identifică o „nevoie” a comunității de care aceasta nu este conștientă.</p> <p>Cercetarea se produce ca urmare a curiozității și nevoii de cunoaștere a colectivului de cercetare.</p> <p>Consecințele logice pentru metoda științifică în cadrul acestei ipoteze sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se consultă și se respectă standardele stabilite de colectivul de cercetare.
<i>Problema nr. 2: Care este scopul anchetei?</i>	
<p>Îmbunătățirea condiției umane prin schimbarea situației.</p> <p>Aceasta este susținută de premisa: <i>adevărul este tot ceea ce funcționează.</i></p> <p>Consecințele logice pentru cercetarea-acțiune în cadrul acestei ipoteze sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - testarea continuă a situației-problemă pentru a afla ceea ce poate fi transpus în practică; - implementarea este parte integrantă a proiectului de cercetare. 	<p>Îmbunătățirea condiției umane prin adăugarea la totalitatea cunoștințelor.</p> <p>Aceasta este susținută de premisa: <i>cunoașterea este adevărul.</i></p> <p>Consecințele logice pentru metoda științifică în cadrul acestei ipoteze sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - înțelegerea aprofundată a tuturor cunoștințelor înainte de

Table no. 1.

Action research vs. scientific method

Action Research	Scientific Method
<i>Problem 1. Who decides if or what is the problem?</i>	
<p>A community identifies that it has a problem, a "want".</p> <p>The logical consequences for action research method of this assumptions are:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Consult and follow the standards set by the research community. - Consult and follow community standards. The community is integral in planning, implementing and evaluating. 	<p>The research community identifies a community "need" that the community is unaware of.</p> <p>Research driven by the research community's curiosity and need to know.</p> <p>The logical consequences for scientific method of these assumptions are:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Consult and follow the standards set by the research community.
<i>Problem 2. What is the aim of the inquiry?</i>	
<p>To improve the human condition by changing the situation. This is further under pinned by the assumption that truth is what works.</p> <p>Logical consequences for action research methods of this assumption:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Continual testing in the problem situation to find what works in practice. - Implementation is an integral part of the research design. 	<p>To improve the human condition by adding to the body of knowledge. This is underpinned by the further assumption that knowledge is truth.</p> <p>Logical consequences for scientific method of this assumption:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gain a thorough understanding of the body on knowledge before starting further research.

	a continua cercetarea; - separarea cercetării de implementare.
<i>Problema nr. 3: Care este natura situației-problemă?</i>	
Situația este parte a lumii ideilor și convingerilor umane. Aceasta include comportamentul uman conștient, reflexiv. Consecințele logice pentru cercetarea-acțiune în cadrul acestei ipoteze sunt: - cercetătorul este parte a lumii; - toți oamenii din această situație sunt subiecți, determinanți, co-cercetători ai cercetării; - comportamentul uman orientat spre schimbarea situației este scopul anchetei, așadar determinarea obiectivului prin multiple strategii; - indicatorii calitativi sunt cei valabili pentru datele referitoare la convingeri și idei.	Situația este parte a lumii fizice cu proprietățile sale caracteristice: materială, determinată și cu mecanisme cauză-efect. Aceasta include comportamentul uman inconștient și reactiv. Consecințele logice pentru metoda științifică în cadrul acestei ipoteze sunt: - se tratează lumea ca fiind separată de cercetător, adică devine un obiect de anchetă și include oamenii care pot fi numiți în mod eronat „subiecți”; - se determină mecanismele cauză-efect prin controlul variabilelor externe; - măsurătorile cantitative indică cel mai bine cauza-efect.
<i>Problema nr. 4: Care este relația cercetătorului cu lumea?</i>	
Nu avem acces direct la lumea „reală”, ci numai la percepțiile noastre asupra ei, așadar se urmărește atingerea obiectivității prin includerea percepțiilor tuturor cercetătorilor. Consecințele logice pentru cercetarea-acțiune în cadrul acestei ipoteze sunt: - sunt incluse toate percepțiile relevante ale tuturor co-cercetătorilor importanți; - se utilizează tehnici pentru a găsi percepții comune și ideosincratice.	Lumea „reală” este așa cum o percepem Sau Nu avem acces direct la lumea „reală”, ci numai la percepțiile noastre asupra ei, așadar se urmărește atingerea obiectivității prin excluderea percepțiilor cercetătorului. Consecințele logice pentru metoda științifică în cadrul acestei ipoteze sunt: - cercetătorul reduce propriile percepții exterioare prin asumarea unei poziții dezinteresate și folosind statistici pentru analiză - controlul percepțiilor irelevante ale „obiectelor” umane.

Sursa: Swepson, Pam (1995), Action research: understanding its philosophy can improve your practice [On line]. <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/philos.html>;

Observăm, așadar, din tabelul de mai sus, în cazul cercetării-acțiune, o implicare directă a

	- Separate research from implementation.
<i>Problem 3. What is the nature of the problem situation?</i>	
The situation is part of the human world of ideas and beliefs. This includes conscious, reflective human behaviour. Logical consequences for action research methods to this assumption: - The researcher is part of the world. All humans in the situation are subjects, determiners, co-researchers of the research. - Purposeful human behaviour to change the situation is the aim of the inquiry so overdetermine this outcome with multiple strategies. - Qualitative indicators most valid for data on beliefs and ideas.	The situation is part of the physical world with the assumed properties of being material, determined, and with cause and effect mechanisms. This includes unconscious, reactive human behaviour. Logical consequences for scientific method of this assumption: - Treat the world as separate to the researcher, i.e. it becomes an OBJECT of inquiry and includes humans who may be erroneously called "subjects". - Determine the cause and effect mechanisms by controlling for extraneous variables. - Quantitative measurements best indicate cause and effect.
<i>Problem 4. What is the relationship of the researcher to the world?</i>	
We do not have direct access to the "real" world, only our perceptions of it, therefore aim to achieve objectivity by including the perceptions of all researchers. Logical consequences for action research methods of this assumption: - Include ALL relevant perceptions of ALL relevant co-researchers. - Use techniques to find common and idiosyncratic perceptions.	The "real" world is as we perceive it. or We do not have direct access to the "real" world, only our perceptions of it, therefore aim to achieve objectivity by excluding the perceptions of the researcher. Logical consequences for scientific method of these assumptions: - The researcher reduces their own extraneous perceptions by assuming a disinterested position and using statistics for analysis. - Control for the irrelevant perceptions of human "objects".

Source: Swepson, Pam (1995), Action research: understanding its philosophy can improve your practice [On line]. <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/philos.html>;

comunității – parte integrantă în planificarea, implementarea și evaluarea proiectului de cercetare – în rezolvarea problemei identificate, bazându-se pe un comportament conștient, reflexiv, scopul final fiind încercarea de îmbunătățire a condiției umane printr-o atitudine activă – schimbarea orientată spre acțiune.

4. Cercetarea-acțiune – metodă folosită în diferite domenii de activitate

În acest sens, cercetarea-acțiune ar putea fi definită ca „un proces participativ, democratic, preocupat de dezvoltarea cunoașterii practice în căutarea atingerii scopurilor umane valoroase, fundamentat într-o viziune participativă”. Acest proces „caută să aducă laolaltă acțiunea și reflecția, teoria și practica, în colaborare cu alții, în urmărirea soluțiilor practice la problemele presante de interes pentru oameni, iar la modul general prosperitatea individuală a persoanelor și a comunității lor” (Reason, P., & Bradbury, H. (Eds.), 2001, p.1).

Cercetarea-acțiune reprezintă o abordare a cercetării utilizată de-a lungul timpului în foarte multe domenii.

Astfel, încă de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, are loc momentul numit Știința în Mișcarea Educațională, moment care influențează în mod decisiv evoluția cercetării-acțiune. Metoda științifică era aplicată în educație, remarcându-se îndeosebi lucrările lui Bain (1979), Boone (1904) și Buckingham (1926) (McKernan, J., 1991, p.8).

John Dewey a „aplicat metoda inductivă științifică de rezolvare a problemelor ca o logică pentru rezolvarea problemelor în domenii precum estetică, filosofie, psihologie și educație” (McKernan, J., 1991, p.8).

Aspecte ale cercetării-acțiune pot fi identificate și în tradițiile timpurii de

Therefore, regarding action research, we can observe from the table above a direct involvement of the community – an integral part in planning, implementation and evaluation of research – in solving the identified problem, based on a conscious reflective behavior, the ultimate goal being an attempt to improve the human condition through a proactive approach: action-oriented change.

4. Action research - a method used in different areas of activity

In this respect, action research could be defined as "(...) a participatory, democratic process concerned with developing practical knowing in the pursuit of worthwhile human purposes, grounded in a participatory worldview (...)." This process "seeks to bring together action and reflection, theory and practice, in participation with others, in the pursuit of practical solutions to issues of pressing concern to people, and more generally the flourishing of individual persons and their communities" (Reason, P. , & Bradbury, H. (Eds.), 2001, p.1).

Action research represents a research approach used over time in many areas.

Therefore, since the late nineteenth and early twentieth century, the moment called The Science in Education Movement takes place, a moment that decisively influence the development of action research. The scientific method was applied in *educational field*, excelling in the works of Bain (1979), Boone (1904) and Buckingham (1926) (McKernan, J., 1991, p.8).

John Dewey " applied the inductive scientific method of problem solving as a logic for the solution of problems in such fields as *aesthetics, philosophy, psychology and education* " (McKernan, J., 1991, p.8).

Aspects of action research can be

organizare a muncii în Statele Unite și Europa (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003).

În domeniul social, o viziune asupra cercetării-acțiune a fost introdusă de Kurt Lewin. El a văzut cercetarea-acțiune ca o formă de cercetare experimentală având la bază grupurile care se confruntă cu probleme, întrucât, în opinia acestuia, cercetarea în știința socială trebuie să aibă ca punct de pornire problemele sociale existente. Modelul de Lewin are la bază o abordare a cercetării formată din cicluri de acțiune, incluzând analiza, constatarea faptelor, conceptualizarea, planificarea, implementarea și evaluarea acțiunii (McKernan, J., 1991, p.9).

Sol Tax a conceput termenul de „antropologia-acțiune” pentru a promova colaborarea dintre părțile locale interesate, dar și fenomenul democratizării (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

În anii 50' și începutul anilor 60', cercetarea-acțiune a fost folosită în studiul industriei în institute precum Institutul Tehnologic din Massachusetts (în SUA) și Institutul Tavistock (în Marea Britanie) (McKernan, J., 1991, p.10). Institutul Tavistock a întreprins cercetări-acțiune, combinând munca britanicilor, norvegienilor și australienilor în Marea Britanie și Scandinavia, apoi extinzându-se în Suedia, Danemarca și Germania (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Corey (1953), Taba (1949), Brady și Robinson (1952) au utilizat cercetarea-acțiune în domeniul educației. Aceasta a luat forma unei „strategii generale pentru proiectarea programelor de studii, atacând probleme complexe cum ar fi relațiile intergrup și prejudiciul creat de proiectele de mare dezvoltare a curriculum-ului”. În general, cercetarea-acțiune a fost realizată de cercetători

identified in early labor-organizing traditions in the United States and Europe (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003).

In the *social field*, a vision of action research was introduced by Kurt Lewin. He saw action research as a form of experimental research based on groups facing problems because, in his opinion, social science research must have as its starting point the existing social problems. Lewin's model is based on an approach consisting of action cycles, including analysis, fact finding, conceptualization, planning, implementation and evaluation of action (McKernan, J., 1991, p.9).

Sol Tax has developed the term "*action anthropology*" to promote collaboration between local stakeholders, but also the phenomenon of *democratization* (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

In the 50's and early 60's, action research was used in the study of industry in institutes such as Massachusetts Institute of Technology (U.S.) and Tavistock Institute (UK) (McKernan, J., 1991, p.10). Tavistock Institute has conducted action research combining the work of British, Norwegians and Australians in the UK and Scandinavia, then extending in Sweden, Denmark and Germany (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Corey (1953), Taba (1949), Brady and Robinson (1952) used action research in *education*. This took the form of a "general strategy for *designing curricula*, attacking complex issues such as intergroup relations and the damage created by large development projects of the curriculum." In general, action research was conducted by researchers from outside the area, but it relied on the collaboration of schools and teachers too (McKernan, J., 1991, p.9).

din afara domeniului, dar s-a bazat și pe colaborarea școlilor și a profesorilor (McKernan, J., 1991, p.9).

De asemenea, Myles Horton și colaboratorii săi au fondat Highlander în Tennessee în scopul promovării justiției sociale, drepturilor civile și democrației, în timp ce Paulo Freire, Budd Hall, Marja-Liisa Swantz, Orlando Fals-Borda și alții au întreprins cercetări-acțiune abordând opresiunea și dezvoltarea instituțională (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Pe de altă parte, metoda cercetării-acțiune a fost utilizată de Chris Argyris, Donald Schön, Reg Revans, William Torbert, Peter Reason și John Heron în cadrul unor largi varietăți de organizații, de la companii din sectorul privat până la autorități publice (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Și astăzi, cercetarea-acțiune a început să aibă influență din ce în ce mai mare în domenii precum psihologia, sociologia, economia, antropologia, educația, managementul, dezvoltare organizațională.

Observăm, așadar, paleta largă de domenii de activitate în care a fost și este utilizată cercetarea-acțiune, metodă ce s-a fundamentat pe problema-cheie comună tuturor domeniilor: „furnizarea cunoașterii este atât valabilă, cât și vitală pentru bunăstarea indivizilor, comunităților, precum și pentru promovarea la scară largă a schimbării sociale democratice” (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Astăzi, cercetătorii sunt de părere că întreaga cercetare este inclusă într-un sistem de valori și promovează un model de interacțiune umană, contestând practicile și sistemele economice, sociale, politice injuste și nedemocratice (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Also, Myles Horton and his collaborators founded Highlander in Tennessee to promote *social justice, civil rights and democracy*, while Paulo Freire, Budd Hall, Marja-Liisa Swantz, Orlando Fals-Borda and others have developed action research regarding *oppression and institutional development* (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

On the other hand, action research method was used by Chris Argyris, Donald Schön, Reg Revans, William Torbert, Peter Reason and John Heron in a wide variety of organizations, from *private sector companies* to *public authorities* (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Nowadays, action research has begun to have an increasing influence in areas such as *psychology, sociology, economics, anthropology, education, management, organizational development*.

Therefore, we can observe the wide range of activity fields where the action research was or is used, a method that was based on the key problem common to all fields: "generating knowledge is both valid and vital to the wellbeing of individuals, communities, and for the promotion of larger-scale democratic social change" (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Today, researchers believe that the whole research is included in a system of values and promotes a model of human interaction, challenging unjust and undemocratic economic, social, political systems and practices (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p.11).

Action research rejects the notion of objective and valueless approach of knowledge in favour of an explicitly political, socially engaged and democratic practice, because "research into our ways of life cannot be conducted in the same, value-free way as in the

Aceasta respinge noțiunea de abordare obiectivă, lipsită de valoare a cunoștințelor în favoarea unei practici explicit politică, social implicată și democratică, întrucât „cercetarea asupra modurilor noastre de viață nu poate fi întreprinsă în același fel lipsit de valoare ca în cazul științelor naturale” (John Shotter apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 13).

Un principiu de bază al cercetării-acțiune este descris de David Coghlan care sublinia faptul că „sistemele sociale ar putea fi înțelese și schimbate numai prin implicarea membrilor sistemului în însuși procesul de anchetă” (David Coghlan apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 13-14).

Cercetarea-acțiune, în opinia lui Werner Fricke, înseamnă „empatie și ascultare în timpul întâlnirii cu alții, este un angajament asupra valorilor de bază precum creativitatea umană și participarea democratică, se bazează pe percepția realității sociale ca pe un proces continuu cu indivizii deveniți subiecte ale propriilor istorii și ale contextelor sociale de care aceștia depind. Nu putem (și nu trebuie) să evităm valorile și angajamentele personale” (Werner Fricke apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003., p. 14).

Pornind de la premisa că a ști prin intermediul lui a face [cunoașterea prin acțiune] este mai îmbucurător decât a ști prin a conceptualiza [cunoașterea prin teorie] (Hilary Bradbury apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 14), Robin McTaggart subliniază acest angajament către acțiune în descrierea diferențelor dintre cercetare-acțiune și alte forme de anchetă: „diferența crucială stă în angajamentul cercetătorilor-acțiune de a aduce schimbarea ca parte a actului de cercetare. Fundamental în cercetarea-acțiune stă ideea că lumea socială

natural sciences” (John Shotter apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 13).

A basic principle of action research is described by David Coghlan who emphasized that "human systems could only be understood and changed if one involved the members of the system in the inquiry process itself" (as cited in David Coghlan Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 13-14).

Action research, according to Werner Fricke, means "empathy and listening while meeting the other, it is a commitment to basic values like human creativity and democratic participation, it is based on the perception of social reality as a continuing process with individuals being subjects of their history and the social contexts they are dependent on". [We] "cannot (and must not) avoid values and personal commitment" (Werner Fricke apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003., P. 14).

Starting from the assumption that knowing through doing [knowledge through action], is more gratifying than knowing through conceptualization [knowledge through theory] (Hilary Bradbury apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 14), Robin McTaggart accentuates this commitment to action in describing the differences between action research and other forms of inquiry: "the crucial difference lies in the commitment of action researchers to bring about change as part of the research act. Fundamental to action research is the idea that the social world can only be understood by trying to change it" (Robin McTaggart apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

The values that underlie the common practice of action researchers could be summarized in few words: respect for people

poate fi înțeleasă numai prin încercarea de a o schimba” (Robin McTaggart apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

Valorile care stau la baza practicii comune a cercetătorilor-acțiune ar putea fi rezumate în câteva cuvinte: respect pentru oamenii și pentru cunoașterea și experiența pe care le aduc în procesul de cercetare, încrederea în abilitatea fenomenului democratic de a aduce schimbare socială pozitivă și angajamentul de a acționa (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

Astfel, ajungem la concluzia că „teoria ar trebui determinată prin practică și devine într-adevăr folositoare în momentul în care este pusă în serviciul unei practici axate pe realizarea schimbării sociale pozitive.” Dar teoria, în concepția cercetătorilor-acțiune, este și o modalitate la care recurge cercetătorul-acțiune cu scopul de a justifica corectitudinea cunoștințelor sale de la care a pornit în cercetarea sa, dar și în vederea legitimării cunoștințelor dobândite prin experiență (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

Astăzi, contextul utilizării cercetării-acțiune este similar cu cel despre care amintea Marja-Liisa Swantz când vorbea despre un proiect tanzanian desfășurat cu mulți ani în urmă: „Ministerele și departamentele zonale nu au fost pregătite să se folosească de beneficiile studiului. A devenit clar pentru mine că trebuie să existe o pregătire instituțională pentru a se acționa în baza rezultatelor obținute la nivelul comunității. Sunt surprinsă că, după toată munca întreprinsă prin intermediul cercetării-acțiune participative și succesul evident obținut prin utilizarea acesteia, principalii oameni de știință sociali încă o ignoră într-o mare măsură” (Marja-Liisa Swantz apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, op.cit., p. 19).

and for the knowledge and experience they bring to the research process, a confidence in democratic phenomenon and its ability to bring positive social change and a commitment to action (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

Thus, we conclude that "theory should be determined by practice and it becomes really useful when it is put in the service of a practice focused on achieving positive social change." But, theory, in action researchers' opinion, is a way operated by the action researcher in order to justify the correctness of the knowledge which started his research, but also to legitimize knowledge acquired through experience (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 15).

Today, the context of using action research is similar to the one that Marja-Liisa Swantz reminded when she was talking about a Tanzanian project conducted many years ago: "Ministries and the district offices were not ready to make use of the benefits of the study. It became clear to me that there must be institutional preparedness to act on the basis of the results gained at the community level. I am perplexed that after all the work done with PAR [participatory action research] and the evident successes in using it, the main-line social scientists still largely ignore it" (Marja-Liisa Swantz apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood Patricia Maguire, op., p. 19).

Moreover, Werner Fricke, trying to promote action research among German trade unions, found himself on the verge of isolation. In this regard, he observed: "We all know the great difficulties action researchers face to bridge the two worlds of theory and praxis, but if they try to avoid these difficulties, they will be reduced to either consultants or academic scientists. In both roles they are missing the social function of action research: to enhance

Mai mult, Werner Fricke, încercând să promoveze cercetarea-acțiune în rândul sindicatelor germane, s-a trezit în pragul izolării. În acest sens, acesta observa: „Știm cu toții marile dificultăți pe care trebuie să le înfrunte cercetătorii-acțiune, acelea de a construi o punte peste cele două lumi ale teoriei și practicii, dar dacă încearcă să evite aceste dificultăți, aceștia vor fi reduși la simpli consultanți sau oameni de știință academici. În ambele roluri, ei pierd din vedere funcția socială a cercetării-acțiune: intensificarea participării democratice și crearea de spații publice în economie” (Werner Fricke apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 19).

Pe de altă parte, cercetarea-acțiune reprezintă un proiect pe termen lung, întrucât „consolidarea încrederii în comunități care au toate motivele să fie precaute cu străinii și în special cu teoreticienii care desfășoară muncă de cercetare” necesită timp și răbdare. Spre exemplu, cercetătorul Jim Kelly și studenții săi (Kelly, Azelton, Lardon, Mock și Tandon) și-au dedicat 10 ani din viață, colaborând cu liderii comunității afro-americane din Chicago, în Proiectul Comunități în curs de dezvoltare (Developing Communities Project), iar „impactul pe care acesta l-a avut asupra comunității și bogăția intuițiilor desprinse din munca acestora împreună stau mărturie a răbdării de care au dat dovadă” (Marja-Liisa Swantz apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 20).

Răspunsul la întrebarea lui Robin McTaggart – „Care este de fapt scopul cercetării sociale?” – este, în opinia acestuia, foarte simplu: „îmbunătățirea unei practici sociale” (Robin McTaggart apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 22). Cercetătorii-acțiune caută mereu să-și optimizeze practicile de cercetare-acțiune, având drept scop final

democratic participation and to create public spaces in [the] economy” (Werner Fricke apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 19).

On the other hand, action research is a long term project whereas "building trust in communities that have every reason to be wary of outsiders and especially of academic outsiders doing research" requires time and patience. For example, the researcher Jim Kelly and his students (Kelly, Azelton, Lardon, Mock and Tandon) have dedicated 10 years of life, working with African-American community leaders in Chicago on the Developing Communities Project and "the impact of the project on the community and the richness of the insights generated in their work together are testament to the value of such patience" (Marja-Liisa Swantz apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 20).

Robin McTaggart's answer to the question - "What really is the purpose of social research?" - is, from his point of view, very simply: "the improvement of a social practice" (Robin McTaggart apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003 p. 22). Action researchers are always looking to optimize their action research practice, aiming at the end to "modify the near environment" where they are undertaking action research, teach, train and assess their efforts (Jill Morawski apud M. Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 22).

Some action researchers are not affiliated to any university, but many of them join universities or research institutes. "There can be no question that universities are a key institution for teaching about, conducting, and publishing action research." (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 22). But the fact that inside them action research has difficulties in the way of its

„modificarea mediului înconjurător apropiat” în care întreprindem cercetarea-acțiune, învățăm, instruiem sau ne evaluăm eforturile (Jill Morawski apud M. Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 22).

Unii cercetători-acțiune nu sunt afiliați vreunei universități, dar mulți dintre aceștia se alătură acestora sau institutelor de cercetare. „Nu încapă îndoială că universitățile sunt instituții-cheie pentru predarea, realizarea sau publicarea cercetării-acțiune”(Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 22). Dar faptul că în interiorul acestora, cercetarea-acțiune întâmpină dificultăți în calea progresului ei este un fapt îngrijorător. În acest sens, cercetătorii-acțiune ar trebui „să accepte provocarea de a dezvolta și contura o analiză asupra dinamicii universităților care le face pe acestea să se comporte în felul în care o fac. Abia apoi, putem dezvolta strategii practice și mecanisme pentru transformarea universităților în adevărate instituții de învățare, aflate în slujba comunităților în care acestea sunt situate” (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 23).

Cercetarea-acțiune, datorită multidisciplinarității sale, poate oferi astăzi posibilitatea restabilirii și consolidării relației dintre universitate și societate.

Există legături strânse între munca cercetătorilor-acțiune din cadrul universităților și cea prestată în cadrul agențiilor de dezvoltare și organizațiilor non-guvernamentale la nivel local, național sau internațional. Ca exemplu în acest sens stau parteneriatele încheiate între universități și diferite agenții de dezvoltare locale sau mondiale, în care cele dintâi oferă expertiză în abordarea unor probleme precum consolidarea capacității pentru dezvoltarea durabilă și reducerea sărăciei (Mary Brydon-Miller,

progress is a worrying fact. In this regard, action researchers should "take up the challenge to develop and articulate an analysis of the dynamics that make universities as institutions behave as they do. Only then can we develop practical strategies and mechanisms for transforming universities into real learning institutions at the service of the communities in which they are situated" (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 23).

Action research because of its multidisciplinary may provide today the opportunity to restore and strengthen the relationship between university and society.

There are close relations between action researchers' work within universities and the work within development agencies and non-governmental organizations at local, national or international levels. As an example in this direction, there are partnerships between universities and various local and global development agencies, in which the former provides expertise in addressing issues such as capacity building for sustainable development and poverty reduction (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire 2003, p. 24).

Action research is now recognized as a useful strategic tool to involve community members in critical aspects of their lives. "From the World Bank to United Nations agencies to a range of NGOs, increasingly, 'participation' has become a required component of evaluation, assessment, appraisals, training, and research projects." (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24).

Action researchers argue that - if we consider the challenges of increased participation - action-oriented methods for social justice and meaningful change are the same, whether working through development

Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24).

Cercetarea-acțiune este astăzi recunoscută ca instrument strategic util de implicare a membrilor comunității în aspectele critice ale vieții lor. „De la Banca Mondială la agenții ale Națiunilor Unite și până la un număr din ce în ce mai mare de ONG-uri, <<participarea>> a devenit o componentă indispensabilă a proiectelor de evaluare, estimare, apreciere, pregătire și de cercetare” (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24).

Cercetătorii-acțiune susțin că – dacă luăm în considerare provocările participării sporite – , metodele orientate spre acțiune pentru justiție socială și schimbare semnificativă sunt aceleași, indiferent dacă lucrează prin intermediul universităților sau prin agenții de dezvoltare. Se pare, totuși, că promovarea participării și a cercetării-acțiune în cadrul agențiilor de dezvoltare a avut mai mult succes. Dar, pe de altă parte, nevoia de intervenție și de modificare a mediului înconjurător al acestor agenții și al ONG-urilor este la fel de acută ca și în cazul universităților (relații de putere și de interese care se opun democratizării) (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24). Aceste instituții s-au specializat, în concepția lui Geoff Mead, în „activarea răspunsurilor imune” la valorile și practicile cercetării-acțiune (Geoff Mead (2002) apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24).

De cele mai multe ori, cercetarea-acțiune are efecte pozitive vizibile la nivel local, dar nu reușește să depășească aceste granițe. Acesta este unul dintre punctele slabe identificate de cercetătorii-acțiune. „În lipsa unor strategii și angajamente de schimbare socială mai cuprinzătoare, cercetarea-acțiune este susceptibilă de a câștiga ciocniri locale, și nu

agencies or universities. However, it appears that promoting participation and action research within development agencies have been more successful. But on the other hand, the need for intervention and change the environment of these agencies and NGOs is as acute as in the universities (power relations and interests that oppose democratization) (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24). These institutions – in Geoff Mead’s opinion – have specialized in "activating their immune responses" to the values and practices of action research (Geoff Mead (2002) apud Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 24).

In most cases, action research has positive effects visible at the local level, but fails to exceed those boundaries. This is one of the weaknesses identified by the action researchers. "Absent such broader social change strategies and commitments, action research is likely to win local skirmishes but not the bigger social battles that face us all." (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 25).

5. Conclusions

Action research is more likely to lead to valid results than other conventional research methods, since it involves local stakeholders, so combining knowledge resulted from research with knowledge of the directly involved parties.

Thus, if "conventional researchers are concerned with objectivity, distance and control", "action researchers worry about relevance, social change and validity tested in action by the most at-risk stakeholders" (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood Patricia Maguire, 2003, p. 25).

Many action researchers are optimistic about the action research, since it is used today more than it was used a few generations ago,

marile bătălii sociale cu care ne confruntăm" (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 25).

5. Concluzii

Cercetarea-acțiune este mai în măsură să conducă la rezultate valide decât alte metode convenționale de cercetare, întrucât aceasta implică părțile locale interesate, astfel îmbinarea cunoștințelor rezultate din cercetare cu cunoștințele părților direct implicate.

Astfel, dacă „cercetătorii convenționali se preocupă de obiectivitate, distanță și control”, „cercetătorii-acțiune se preocupă de relevanță, schimbare socială și validitate testată prin acțiunea părților interesate care sunt cele mai supuse riscurilor” (Mary Brydon-Miller, Davydd Greenwood, Patricia Maguire, 2003, p. 25).

Mulți cercetători-acțiune sunt optimiști în ceea ce privește cercetarea-acțiune, dat fiind faptul că aceasta este utilizată astăzi mult mai mult decât a fost în urmă cu câteva generații, iar domeniile în care acesta a început să aibă o din ce în ce mai mare influență sunt tot mai diversificate, scopul suprem al utilizării acesteia rămânând îmbunătățirea vieții sociale.

and the areas in which it has begun to have an increasingly higher influence are more and more diverse, its ultimate goal remaining the improving of social life.

REFERENCES

1. Brydon-Miller, Mary; Greenwood, Davydd; Maguire, Patricia, *Why Action Research?*, Action Research, Volume 1(1), SAGE Publications London, 2003; <http://arj.sagepub.com/cgi/content/abstract/1/1/9>;
2. Frideres, J.S., (1992). *Participatory Research: An Illusionary Perspective* in Frideres, J.S., (ed) (1992). *A World of Communities: Participatory Research Perspectives*, York, Ontario: Caputus University Publications;
3. Grundy, S. (1986), *Action Research and Human Interests*, apud Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes (1995);
4. Kemmis, S., McTaggart, R., (1988), *The Action Research Planner*, p.5 apud Kaye Seymour-Rolls & Ian Hughes (1995), *Participatory Action Research : Getting the Job Done*, Action Research Electronic Reader,
5. Kemmis, S., McTaggart, R., (1990), *The Action Research Planner*, Geelong: Deakin University Press;
6. Masters, Janet (1995) *The History of Action Research* in I. Hughes (ed) Action Research Electronic Reader, The University of Sydney, on-line <http://www.behs.cchs.usyd.edu.au/arow/Reader/rmasters.htm>;
7. McKernan, J., (1991). *Curriculum Action Research. A Handbook of Methods and Resources for the Reflective Practitioner* London: Kogan Page
8. McTaggart, R., (1992). *Action Research: Issues in Theory and Practice* Keynote address to the *Methodological Issues in Qualitative Health Research Conference*, Friday November 27th, 1992, Geelong: Deakin University
9. Reason, P., & Bradbury, H. (Eds.). (2001). *Handbook of action research: Participative inquiry and practice*. London: Sage Publications
10. Seymour-Rolls, Kaye; Hughes, Ian (1995), *Participatory Action Research : Getting the Job Done*, Action Research Electronic Reader;
11. Swepson, Pam (1995), *Action research: understanding its philosophy can improve your practice* <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/arp/philos.html>.